

Sevärdheter i Ekopark Fjätälven

1 "Särnas blodbad" utspelade sig här 1921. Djuren som gick på Fröbergsvallen tog skydd för en björn i en gammal skogskoja, men björnen klättrade upp på taket och tog sig in. I kalabaliken som uppstod dödade björnen nio får och åtta getter. Av kojans syns numera bara grundstenarna, men under en sten ligger en plåtburk instucken där hela händelsen finns nedskriven för hand.

2 Xingåfallet. På väg uppströms från Flovallen svänger du höger vid vägskylt "Fröbergsvallen", och följer den till vägens slut. Följ stigen vidare en dryg kilometer uppströms, längs bäckravinens kant, steg för steg närmare brusandet. Vattnet faller cirka 40 meter i fyra trappor. Nedanför ett av de vackra fallen kan den modige komma mycket nära genom att kliva ut på en stenhäll som har polerats alldeles slät av vattnet.

3 Bumlingtjärnarna är ett tiotal fina små sjöar som är lätta att ta sig till, och välkomnande med slogbodar och eldstäder. Flera av dem saknar inlopp och utlopp men här finns insatt öring och regnbågslox. Fiskekort går att köpa i Särna eller Idre. Tjärnarna är ovanligt lättillgängliga tack vare breda grusade gångar, spångar och närbelägna skogsbilvägar.

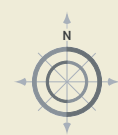
4 En damm för myrslätter visar hur viktig myrslätten var förr, för att få vinterfoder till djuren. Här i Fiskvassleån finns en mycket gammal stenvall på bägge sidor om ån, som användes för att vattnet skulle svämma ut på myren om våren. Antagligen gjorde bönderna fördämningen av trädstammar och torv som sedan togs bort ganska tidigt. På så sätt blev myrhöet rikligt vattnat och gödslat tills det var dags att slå om sensommaren.

5 Skäftesmyren har fått sitt namn av att Särnaborna tog vara på "skäte" (skavträken) där. De hårda gröna stjälkarna bands ihop till små tvagor för rengöring av träkärl, som sedan såldes bland annat till Norge.

6 Stenbänken vid Fjätälvens strand är ett minne från ekoparksinvigningen. Här kan du slå dig ner och se ut över älvens lopp. Den som har gott tålamod kan belönas med en utter eller strömmare. Intill bänken finns också en slogbod, ett rejält vindskydd som är typiskt för Älvdalsområdet.

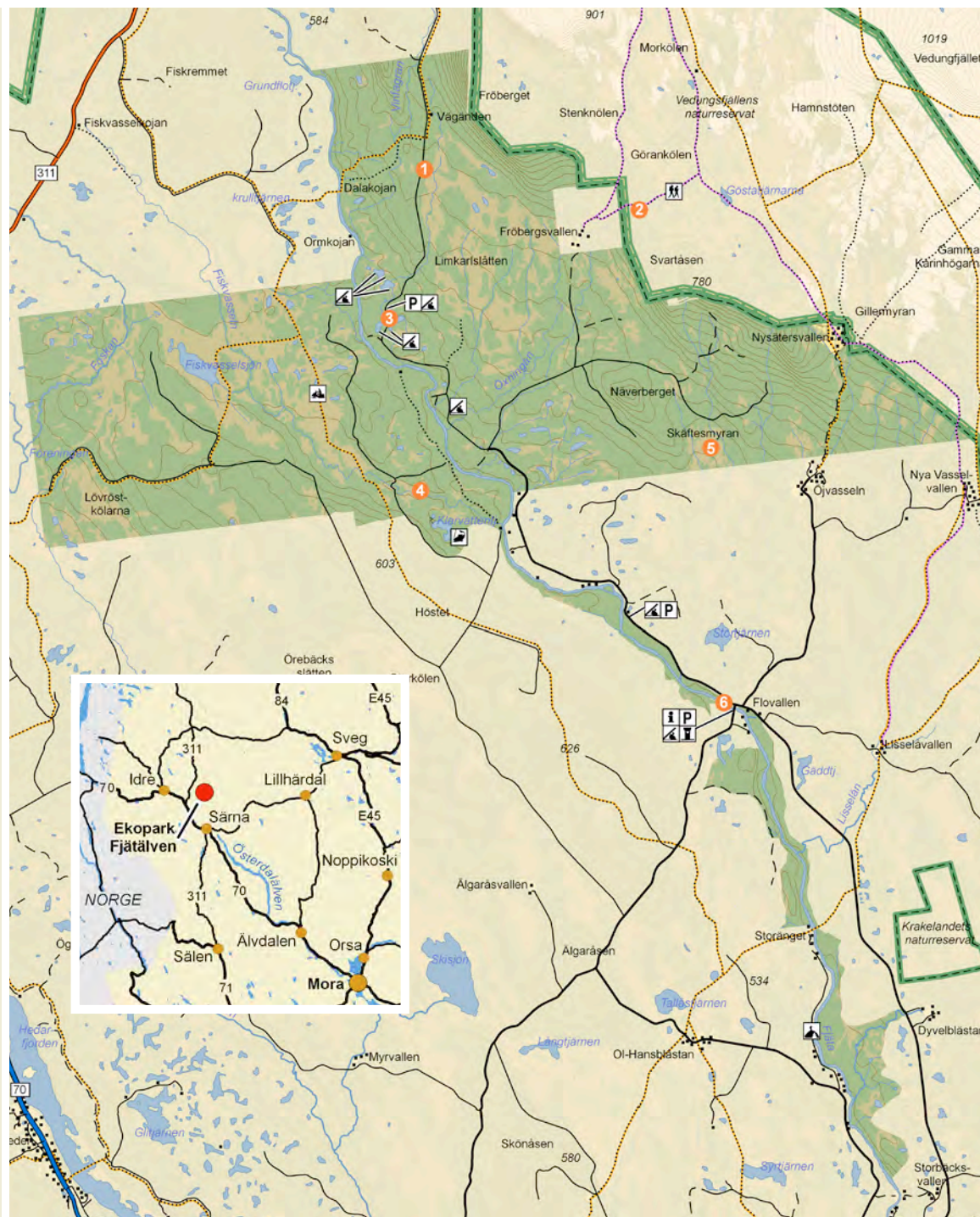
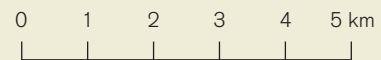
Fjätälven

- Information
- Utsikt
- Vindskydd
- Parkering
- Fiske
- Sevårdhet
- Toalett
- Vandringsled
- Skoterled
- Fornlämning
- Byggnad
- Riksväg
- Större allmän väg
- Allmän väg
- Enskild sämre väg
- Förbud mot terrängfordon
- Naturreservat
- Stig
- Sommarled
- Vinterled
- Vatten
- Skog
- Sankmark/myr
- Öppen mark
- Mark utanför ekoparken

© Lantmäteriet.
Ärende nr MS2012/03743.

Ekopark Fjätälven

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en unik förmån som tillåter att röra oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet och människors hemfrid. Grundregeln är att *inte störa – inte förstöra*. Enligt allemansrätten får du gärna tälta något dygn, plocka svamp och vilda bär men inte fridlysta växter. Ha alltid släckutrustning nära till hands om du ska elda. Tänk på att det ofta är eldningsförbud under sommaren. Allemansrätten gäller även i naturreservat, men kan vara begränsad till det enskilda naturreservatets föreskrifter. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på allemansratten.se

Sveaskog

Sveaskog säljer timmer, massaved och biobränsle till främst massa-, pappers- och sågverksindustrin. Dessutom gör Sveaskog markaffärer och utvecklar skogen som en plats för fiske, jakt och andra naturupplevelser.

Sveaskog äger skog till ett värde om cirka 30 miljarder kronor. Omsättningen 2013 var cirka 6 miljarder kronor och antalet anställda cirka 700 runt om i landet. Ägare är svenska staten.

För mer information:

www.sveaskog.se eller Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

SVEASKOG

Ekopark
Fjätälven

West Studios AB • Text: Modern PR • Foto framsida: Mimmi Persson • Övriga fotos: Anna Åkerblom; Ulf Lindénbaum; Leif Öster; Björn Gådestedt; Bo-Göran Karlsson och Ben GT Nyberg • Tryckt av Ätta 45 Tryckeri AB i juli 2014

SVEASKOG

Välkommen till Ekopark Fjätälven och Sveaskog

Ekopark Fjätälven i Dalarna är en forsande och strömmande ekopark, som följer en otämjd älv. I vattenvirvlarna trivs både utter och mänskliga fiskare. Fjätälven fylls på med isande klart vatten från alla de smala strida bäckar som kommer ner från Vedungsfjällen.

Här finns också vatten som är så stilla som vatten någonsin blir. Mängder av små tjärnar blänker i skogen. Om sensommaren blir myrarna guldgula av hjortron och tallhedarna blir lila av blommande ljung. På hösten dyker märkliga svampar upp ur lavhedarnas vita täcke. Året om lyser varglaven gul på grånade furor.

I många av torrträden syns spår efter gamla tiders bränder, eller efter björnar som har vässat klorna.

Först kan man tro att Ekopark Fjätälven är en oändlig lavgrå tallskog, som böljar i små kullar längs älven. Men från den kärva tallskogen kan du ibland bara gå några steg och hamna någon helt annanstans – i frodig granskog där rödgul trumpetsvamp kommer upp om hösten, eller blommande fåbodvallar där smörbollarna glänser gula.

Sveaskogs ekoparker – för naturen och människan

Sveaskogs ekoparker är stora sammanhängande landskap med höga naturvärden och naturvårdsambitioner. Här arbetar vi för att bevara, återskapa och utveckla höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken används för naturvård.

Skogsbruk bedrivs i de flesta ekoparker, men anpassas till områdets natur- och kulturvärden. I en ekopark styr ekologiska värden över ekonomiska, och samtidigt sätts skogens betydelse för friluftslivet och människans välbefinnande i centrum.

Sveaskog har beslutat om 36 ekoparker runt om i landet. När en ekopark invigs skriver vi och Skogsstyrelsen ett naturvårdsavtal som säkrar att natur- och kulturvärdena skyddas på lång sikt. Ekopark Fjätälven invigdes den 26 augusti 2014.

Ekoparken bevarar och förändrar

Naturvårdssatsningen i ekoparken, där även den hänsyn som lämnas i produktionsskogarna är medräknad, omfattar totalt 59 procent av skogsmarken. Ekoparkens skötsel sker enligt en plan för att bevara, utveckla och förstärka skogens värden. I några utvalda områden planeras exempelvis restaurering genom naturvårdsbränning, vilket gynnar tall, lövskogar och många arter som är beroende av brandmiljöer. All skötsel kommer att ske i samråd med de berörda samebyarna.

Naturvårdssatsningen i Ekopark Fjätälven		
Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2014	I framtiden
Grannaturskog	5 %	5 %
Tallnaturskog	42,6 %	43,3 %
Lövrök barmaturskog	4,8 %	5,9 %
Summa skog med höga naturvärden	52,4 %	54,2 %

En fri älv

Genom karga tallhedar går Fjätälven som en livsnerv. Den är en av Österdalälvens största biflöden, men trots det har älven klarat sig undan vattenkraftsutbyggnad. Antagligen beror det på att den inte har några riktigt stora vattenfall, utan många små. En fritt flödande älv svämmar över om våarna, vilket skapar öppna, blomsterrika stränder. I de skummande virvlarna trivs mängder av små vattendjur, öring, utter och sportfiskare.

Format av skogsbranden

Innan människan började styra över skogarna var det skogsbranden som formade landskapet. Svarta, förkolnade skogar kan se ut som en katastrof, men redan innan marken har svalnat sjuder den av nytt liv. Elden är faktiskt viktig för både tallskogen och för mängder av djur och växter som lever där.

I Ekopark Fjätälven är brandens roll extra tydlig. 1959 drog en väldig brand fram över det mesta av det som nu är ekopark. Militären kallades in och ändå tog det två veckor innan lågorna gav med sig. På vandring genom ekoparken kan du fortfarande se spår av elden överallt. Vissa gamla tallar har överlevt många bränder och har ärr efter dem i barken.

Lättillgänglig enslighet

Ur kungsörnens perspektiv från ovan blänker Fjätälvens skogar. Istiden har lämnat efter sig mängder av små sjöar, varav många är källsjöar, utan inlopp och utlopp. Vid flera av tjärnarna finns slobodar, vindskydd där du kan rasta eller övernatta. Trots att de är lättillgängliga från skogsbilvägarna kan man ofta känna sig som mitt i den djupaste ensligheten när smålommen ropar. I många av tjärnarna finns öring och regnbågslax, och de är populära bland sportfiskare. Fiskekort kan du köpa i flera av Särnas eller Idres butiker.

I många av tjärnarna växer den sällsynta dvärgnäckrosen. Den ser ut som en vanlig gul näckros, fast i miniatyr. Blomman är inte större än en kabbeleka och växer just på små tjärnars blanka speglar.

Svamparnas hemligheter

Under ytan i Fjätälvens skogar finns en hemlighetsfull värld: svamparnas. Om våren syns inte mycket av dem, men vissa år om hösten dyker de upp som en kortvuxen armé i underliga färger och former. Eftersom de lever största delen av sitt liv nere i marken så är de väldigt beroende av trädens rötter. I ekoparken finns en sällsynt rik svampflora, som vittnar om att jorden har varit trädbevuxen under mycket lång tid. Här finns rariteter som taigataggsvamp, spadskinn och dofttaggsvamp. Bland de mer kända är goliatmusseronen, som hör till världens dyraste svampar. Den luktar mer frukt än svamp, och har en kryddig smak som gör den hett eftertraktad bland annat i Japan.

Folk längs Fjätälven

Trots att ekoparkens skogar känns djupa och vilda har människor rört sig i området under lång tid. Här har renskötare gjort upp eldar och fåbodfolket har slagit med lie för att få hö till vintern. Flera fåbodställen finns fortfarande kvar, bland annat Nysättersvallen, dit folk från byn Öjvasseln flyttade om sommaren. Fram till 1967 kom de hit varje år med alla djur. Som mest bodde sju familjer här. Spåren av långa tidars slätter och bete syns fortfarande – floran är rik, med växter som smörboll, höstlåsbräken och fjällskära.

Numera är fåbodarna inte längre i bruk på traditionell vis, men ekoparken är fortfarande viktig som betesmark för Idre sameby och Ruvhten Sijte.

Goliatmusseron

Ljung

Hjortron

Varglav

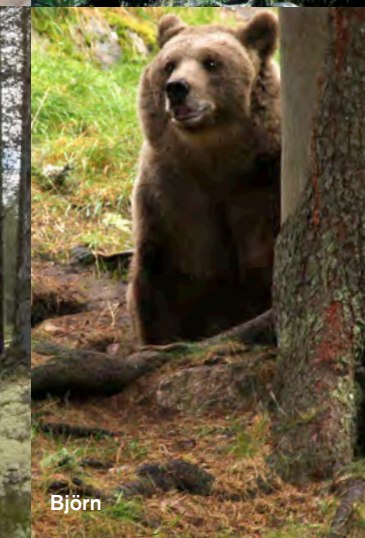
Öring

Flugfiskespö

Tall

Björn